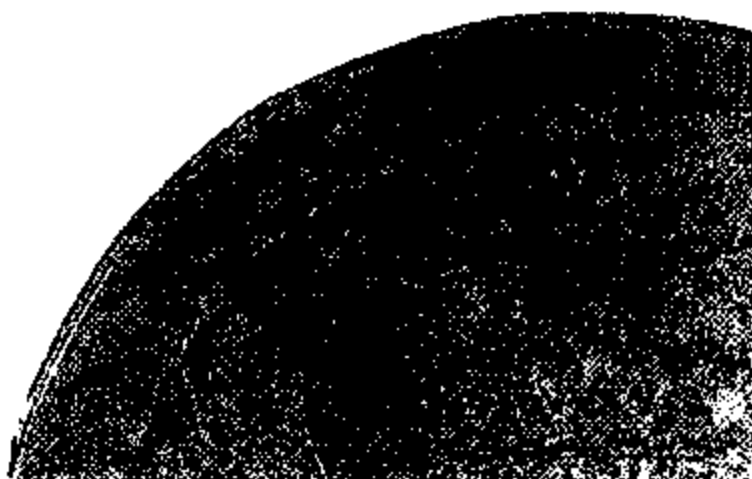

EEN KROON VAN 1766 MET GEWIJZIGD JAARTAL

K. Hoytens

Een kroon, op naam van Maria-Theresia te Brussel geslagen met het jaartal 1766, vertoont een kleine eigenaardigheid. Bij het nauwkeurig bekijken van deze munt blijkt dat het laatste cijfer van het jaartal 1766 over een 5 is geplaatst.

Wat is er precies gebeurd? In 1766 heeft de graveur van de munt een nog bruikbare matrijs met het jaar 1765 genomen, het cijfer 5 zo goed mogelijk weggewerkt en op die plaats met een stempeltje een nieuw cijfer 6 ingeslagen. Een dergelijke stempel-aanpassing laat vrijwel steeds sporen na op de munten die met die matrijs geslagen worden en gebeurde vrij dikwijls (1); dit hetzij uit zuinigheidsoverwegingen (matrijzen waren dure werktuigen), hetzij uit noodzaak (wanneer in periodes van grove activiteit

de nood een nieuwe stempels groter was dan wat de graveur kon vervaardigen).

Een nader onderzoek leerde ons dat er voor 1766 kronen bestaan met een normaal en met een gewijzigd jaartal. Deze stukken vertonen trouwens nog een aantal andere stempelvarianten, te herkennen aan een groot of een klein cijfer 6, en het al dan niet voorkomen van een punt na het jaartal.

De kroon van 1766 wordt vanzelfsprekend in de bekende standaardwerken vermeld (2), maar in één ervan is een opmerkelijke fout gelopen: de Witte vermeldt immers een slagaantal van 1.556.448 stuks, terwijl de Mey slechts 556.448 exemplaren (of maar liefst 1.000.000 minder) opgeeft. Dit verschil berust waarschijnlijk op een tik- of zetfout in het laatstgenoemd werk.

Noten

- (1) Zelfs nog toen de muntstukken al volledig mechanisch vervaardigd werden; er bestaan bijvoorbeeld nog vrij veel Belgische pasmunten (van Leopold I tot Albert I) met gewijzigd jaartal.
- (2) A. DE WITTE, *Histoire monétaire des comtes de Louvain, ducs de Brabant et marquis du Saint-Empire romain.*, Antwerpen, 1894 - 1899, deel III, nr. 1141.
- J. DE MEY, *Les monnaies Belgo-Luxembourgeoises de Charles III à Guillaume Ier (1766 - 1830)*, Brussel, 1963, nr. 78.
- A. DELMONTÉ, *De zilveren Benelux.*, Amsterdam, 1967, nr. 388.